

ISSN 2616-6895

ВЕСТНИК
ЕВРАЗИЙСКОГО
НАЦИОНАЛЬНОГО
УНИВЕРСИТЕТА
ИМ. Л.Н. ГУМИЛЕВА

Л.Н. ГУМИЛЕВ АТЫНДАҒЫ
ЕУАЗИЯ ҰЛТТЫҚ
УНИВЕРСИТЕТІНІҢ
ХАБАРШЫСЫ

BULLETIN
of the
L.N. GUMILYOV
EURASIAN NATIONAL
UNIVERSITY

ПЕДАГОГИКА. ПСИХОЛОГИЯ. ӘЛЕУМЕТТАНУ сериясы

Серия ПЕДАГОГИКА. ПСИХОЛОГИЯ. СОЦИОЛОГИЯ

PEDAGOGY. PSYCHOLOGY. SOCIOLOGY Series

1(122)/2018

1995 жылдан бастап шығады

Издается с 1995 года

Founded in 1995

Жылына 4 рет шығады

Выходит 4 раза в год

Published 4 times a year

Астана, 2018

Astana, 2018

Бас редакторы
п.ғ.д., проф.
А.А. Молдажанова (Қазақстан)

Бас редактордың орынбасары (педагогика) **Г.Ж. Менлибекова**, п.ғ.д., проф. (Қазақстан)
Бас редактордың орынбасары (психология) **А.Р. Ерментәева**, п.ғ.д., проф. (Қазақстан)
Бас редактордың орынбасары (социология) **Н.О. Байғабылов**, PhD (Қазақстан)

Редакция алқасы

Иванова Г.П.	п.ғ.д. (Ресей)
Исламова З.М.	п.ғ.к., доцент (Ресей)
Кажғалиева А.	докторант (Қазақстан)
Калдыбаева О.В.	PhD (Қазақстан)
Колева И.	Докт. (Болгария)
Сейтқазы П.Б.	п.ғ.д., проф. (Қазақстан)
Сунарчина М.М.	э.ғ.д., проф. (Ресей)
Толубекова Р.К.	п.ғ.д., проф. (Қазақстан)
Уразбаева Г.Т.	п.ғ.д., проф. (Қазақстан)
Хан Н.Н.	п.ғ.д., проф. (Қазақстан)
Хаяти Тюфекчиоглу	э.ғ.д., проф. (Түркия)
Шайхисламов Р.Б.	э.ғ.д., проф. (Ресей)
Шалынбаева Қ.Қ.	п.ғ.д., проф. (Қазақстан)

Редакцияның мекенжайы: 010008, Қазақстан, Астана қ., Сәтпаев к-сі, 2, 408 б.
Тел.: (7172) 709-500 (ішкі 31432)
E-mail: vest_pedpsysoc@enu.kz

Жауапты хатшы, компьютерде беттеген
Д.С. Байтлесова

Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университетінің хабаршысы.
Педагогика. Психология. Әлеуметтану сериясы

Меншіктенуші: ҚР БжҒМ «Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті» ШЖҚ РМК
Қазақстан Республикасының Ақпарат және коммуникациялар министрлігімен тіркелген.
27.03.18 ж. № 17001-Ж -тіркеу куәлігі

Мерзімділігі: жылына 4 рет.

Тиражы: 55 дана

Типографияның мекенжайы: 010008, Қазақстан, Астана қ., Қажымұқан к-сі, 13/1, тел.: (7172) 709-500 (ішкі 31432)

© Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті

Главный редактор
д.п.н., проф.
А.А. Молдажанова (Казахстан)

Зам. главного редактора (педагогика)

Г.Ж. Менлибекова, д.п.н., проф.
(Казахстан)

Зам. главного редактора (психология)

А.Р. Ерментаева, д.п.н., проф. (Казахстан)

Зам. главного редактора (социология)

Н.О. Байгабылов, PhD (Казахстан)

Редакционная коллегия

Иванова Г.П.

д.п.н. (Россия)

Исламова З.М.

к.п.н., доцент (Россия)

Кажгалиева А.

докторант (Казахстан)

Калдыбаева О.В.

PhD (Казахстан)

Колева И.

Докт. (Болгария)

Сейтказы П.Б.

д.п.н., проф. (Казахстан)

Сунарчина М.М.

д.с.н., проф. (Россия)

Толеубекова Р.К.

д.п.н., проф. (Казахстан)

Уразбаева Г.Т.

д.п.н., проф. (Казахстан)

Хан Н.Н.

д.п.н., проф. (Казахстан)

Хаяти Тюфекчиоглу

д.с.н., проф. (Турция)

Шайхисламов Р.Б.

д.с.н., проф. (Россия)

Шалгынбаева К.К.

д.п.н., проф. (Казахстан)

Адрес редакции: 010008, Казахстан, г. Астана, ул. Сатпаева, 2, каб. 408

Тел.: (7172) 709-500 (вн. 31432)

E-mail: vest_pedpsysoc@enu.kz

Ответственный секретарь, компьютерная верстка

Д.С. Байтлесова

Вестник Евразийского национального университета имени Л.Н.Гумилева.

Серия: Педагогика. Психология. Социология.

Собственник: РГП на ПХВ «Евразийский национальный университет имени Л.Н. Гумилева» МОН РК

Зарегистрировано Министерством информации и коммуникаций Республики Казахстан. Регистрационный номер 17001-Ж от 27.03.18.

Периодичность: 4 раза в год

Тираж: 55 экземпляров

Адрес типографии: 010008, Казахстан, г. Астана, ул. Кажымукана, 13/1, тел.: (7172)709-500 (вн.31-432)

© Евразийский национальный университет имени Л.Н. Гумилева

Editor-in-Chief

Doctor of Pedagogical Sciences, Prof.

A.A. Moldazhanova (Kazakhstan)

Deputy Editor-in-Chief (pedagogy)

G.Zh.Menlibekova, Doctor of Pedagogical Sciences,
Prof. (Kazakhstan)

Deputy Editor-in-Chief (psychology)

A.R. Yermentayeva, Doctor of Psychological
Sciences, Prof. (Kazakhstan)

Deputy Editor-in-Chief (sociology)

N.O. Baigabylov, PhD in Sociology (Kazakhstan)

Editorial board

Hayati Tufekcioglu

Doctor of Sociology, Prof. (Turkey)

Islamova Z.M.

Can. of Pedagogical. Sciences,

Assoc.Prof (Russia)

Ivanova G.P.

Doctor of Pedagogical Sciences (Russia)

Kazhgaliyeva A.

Doctoral Candidate (Kazakhstan)

Kaldybayeva O.V.

PhD (Kazakhstan)

Khan N.N.

Doctor of Pedagogical Sciences, Prof.(Kazakhstan)

Koleva I.

Dr. (Bulgaria)

Seytkazy P.B.

Doctor of Pedagogical Sciences, Prof.(Kazakhstan)

Shaikhislamov R.B.

Doctor of Sociology, Prof. (Russia)

Shalgynbayeva K.K.

Doctor of Pedagogical Sciences, Prof.(Kazakhstan)

Sunarchina M.M.

Doctor of Sociology, Prof. (Russia)

Toleubekova R.K.

Doctor of Pedagogical Sciences, prof.(Kazakhstan)

Urazbayeva G.T.

Doctor of Pedagogical Sciences, prof. (Kazakhstan)

Editorial address: 2, Satpayev str., of.408, Astana, Kazakhstan, 010008

Tel.: (7172) 709-500 (ext. 31432)

E-mail: vest_pedpsysoc@enu.kz

Responsible secretary, computer layout:

D.S. Baytlessova

Bulletin of the L.N.Gumilyov Eurasian National University

Pedagogy.Psychology.SociologySeries

Owner: Republican State Enterprise in the capacity of economic conduct «L.N.Gumilyov Eurasian National University» Ministry of Education and Science of the Republic of Kazakhstan

Registered by the Ministry of Information and Communication of the Republic of Kazakhstan. Registration number 17001-Ж from 27.03.18

Periodicity: 4 times a year

Circulation: 55 copies

Address of printing house: 13/1 Kazhimukan str., Astana, Kazakhstan 010008; tel.: (7172) 709-500 (ext.31-432)

МАЗМҰНЫ

ПЕДАГОГИКА

Абибулаева А.Б., Ниязбекова А.М. Әлеуметтік педагогтарды кәсіби іс-әрекетке бейімдеу мәселелерінің замануи жағдайы.....	11
Абдулова Г. К., Криволапова М. О., Мещанова А. Г. Назарбаев Зияткерлік мектептері оқушыларының сабақтан тыс жобалық жұмысының мәселелері.....	18
Абильдина С.Қ., Копбалина К.Б. Бастауыш сынып оқушыларының зерттеушілік білігін қалыптастыру.....	28
Аканова Р.А., Умбетова Ж.С., Сыздыкова А.М. Студенттердің кәсіби дайындығын қалыптасуындағы оқыту тәжірибесінің рөлі.....	33
Амирова А.С., Агранович Е.Н. Тайм-менеджмент теориясының негізі болашақ педагогтардың оқу әрекетін ұйымдастырудың құралы ретінде.....	38
Аргингазинова Г.Б., Хусаинова Г.А. XIX ғасырдың екінші жартысында - XX ғасырдың басындағы Қазақстан діни мұсылман оқу орындарындағы музыкалық компоненттің сұрақтарын қарастыру.....	44
Байбек А.Қ. Құрманғазы атындағы Қазақ Ұлттық консерваториясындағы «Этносьольфеджио» курсының құрылу тарихы.....	54
Байжуманова Н.С., Нурмаганбетова М.С., Готтинг В.В., Коржумбаева М.Б. Нәтижеге бағытталған педагогикалық мақсаттарды қою технологиясы.....	63
Байменова Б.С., Жубакова С.С. Инклюзивті білім берудің тарихи-педагогикалық негіздері.....	70
Бейсенбаева Б.А., Копжасарова У.И. Үш тілді білім беру жүйесінде тілдік емес мамандықтар бойынша мұғалімдерді лингвистикалық дайындаудың мәні мен мазмұны жайында.....	76
Ботабаева А.Е., ТойккоТ., Уйсимбаев Е.К. Финляндияның әлеуметтік жұмысындағы басым бағыттар.....	85
Галиев Т.Т., Ибраева К.Ж., Бекбаева Ж.С. Сыни ойлау: зерттеудің теориялық аспектілері.....	93
Гатауов Т.Т. Қазақстандығы хореографиялық білім берудің даму тенденциялары.....	98
Гауриева М., Мухашова А.Б. Шетел тілін оқыту процессінде аудиовизуалды материалдарды қолдану.....	103
Длиббетова Г.К., Абенова С.У. Экологиялық еріктілік студенттердің санасын жаңғырту тәсілі ретінде.....	110
Жұбакова С.С., Жусупова М.Ж. Университеттің білім беру ортасының жағдайында толеранттылық сезімін дамыту.....	116
Ибадуллаева С.Ж., Раманова Л.Б., Ауезова Н.С., Жусупова Л.А. Биология мамандығы бойынша білім алушылардың көптілді білім беру ортасына бейімделуі	122
Казимова Д.А., Омаров А.М., Көпбалина С.С., Рақымжан А.А. ЖОО-да студенттік орталықтандырылған оқытуды ұйымдастыру.....	128
Калкеева К.Р., Калимжанова Р.Л. Жаңашыл білім беру аясы шарттарындағы әлеуметтік педагогтың сөйлеу мәдениетінің және ақпараттық-коммуникациялық технологиялардың даму синхрондылығы.....	136
Карманова Ж.А., Белгібаева Г.Қ., Кеңесбекова С.А. Педагогикалық ортада психологиялық комплекстердің пайдалануы.....	143
Касенов Х.Н. Болашақ педагогтарды этикалық-деонтологиялық дайындауда теориялық мәліметтер.....	149
Кендирбекова Ж.Х., Туякова А.Е. Колледждегі девиантты мінез-құлықты жасөспірімдермен әлеуметтік-педагогикалық жұмыс ерекшеліктері.....	155
Кожиков Ж.Ә., Көшкімбаев Қ.Т. Инженерлік графикадағы геометриялық абстракты ұғымдардың мәні мен мағынасын түсіну.....	160

Копжасарова У.И. , Мустафина А.С. CLIL технологиясы «Халықаралық құқық » мамандандығы студенттерінің шетелдік кәсіби коммуникативтік құзыреттілігін қалыптастыру құралы ретінде.....	166
Кудышева А.А., Махадиева А.К. Аутизм: себептері мен шешу жолдары.....	178
Майгельдиева Ш.М. , Паридинова Б.Ж. Педагогика және психология ғылымдарының зерттеу әдістері: мәні, түсінігі және түрлері.....	183
Майлыбаева Г.С. Жаратылыстануды оқытуда бастауыш сынып оқушыларының танымдық қызығушылықтарын қалыптастыру.....	191
Мұқанова Қ.Қ., Алмағамбетова А. А. , Құрманова А.И. Тұлғалық дамуда педагогикалық қарым-қатынастың рөлі.....	196
Рахимжанова Л.Б., Хакимова Т.Х., Спабекова Ж.Х. Мектептегі робототехника элементтерін зерттеу қажеттілігі.....	203
Самуратова Т.К. Білім берудегі жаңа технологияларды қолданудың тиімділігі.....	208
Хан Н.Н., Жампеисова К.К., Колумбаева Ш.Ж. Болашақ маманның бәсекеге қабілеттілігі педагогикалық құбылыс ретінде.....	215
Шкутина Л.А., Мирза Н.В., Санхаева А.Н. Педагогтардың корпоративті құзыреттіліктерін дамыту түрлері мен әдістері	222

ПСИХОЛОГИЯ

Аубакирова Ж.Қ. Студенттік кезеңдегі қарым-қатынасқа психологиялық сипаттама.....	231
Аюпова Г.Т. Жоғары мектеп оқытушыларының кәсіби-тұлғалық типтік сипаттамалары.....	236
Ерментаева А.Р. Профессор Х.Т. Шеръязданованың отандық педагогикалық психологияның дамуына қосқан үлесі.....	242
Карибаева Г.М., Еркен Ә.Е. Студенттердің басқа мемлекеттің әлеуметтік-мәдени ортасына жылдам бейімделуінің алғышарттары.....	247
Каримбаева Б.Ш. «Мен өсіп келемін, бірақ маған кедергі келтіреді» проективті әдістемесін қолдану тәжірибесі.....	254
Қуатова А.С., Урузбаева Г.Т. Некеге әртүрлі деңгейде қанағаттанатын ерлі-зайыптылардың отбасылық өмір туралы әлеуметтік түсініктері.....	262
Салиева А.Ж., Юкутлина А.М. Болашақ педагогтарда когнитивті стильді қалыптастырудың педагогикалық шарттары.....	269

СОЦИОЛОГИЯ

Қурмангожина Г.О. Ақмола облысының тұрақты әлеуметтік-экономикалық даму механизмін бағалау және бағалау.....	276
Сембина Ж.Ж., Салықжанов Р.С. Этникалық стереотиптерді зерттеу ерекшеліктері.....	283
Смағамбет Б.Ж., Тлеспасева А.А. Тарихи-әлеуметтанулық зерттеуде «мәдени жарақат» теориясын қолдану мүмкіндігі.....	289
Б.Ж. Төребеков Қиын өмірлік жағдайлардағы отбасыларға біріктірілген әлеуметтік қызметтерді көрсетудегі ведомстволық өзара көмек.....	296

СОДЕРЖАНИЕ

ПЕДАГОГИКА

Абибулаева А.Б., Ниязбекова А.М. Современное состояние проблемы адаптации социальных педагогов к профессиональной деятельности.....	11
Абдулова Г.К., Криволапова М. О., Мещанова А. Г. Проблемы внеурочной проектной деятельности учащихся НИШ.....	18
Абильдина С.К., Копбалина К.Б. Формирование исследовательских навыков учащихся начальной школы.....	28
Аканова Р.А., Умбетова Ж.С., Сыздыкова А.М. Роль учебной практики в профессиональном становлении студентов.....	33
Амирова А.С., Агранович Е.Н. Теоретические основы тайм-менеджмента как средства организации учебной деятельности будущих педагогов.....	38
Аргингазинова Г.Б., Хусаинова Г.А. К вопросу о музыкальном компоненте обучения в конфессиональных мусульманских учебных заведениях Казахстана во второй половине XIX-начале XX века.....	44
Байбек А.Қ. История создания курса «Этносьольфеджио» для музыкантов народников в Казахской национальной консерватории имени Курмангазы.....	54
Байжуманова Н.С., Нурмаганбетова М.С., Готтинг В.В., Коржумбаева М.Б. Технология постановки педагогических целей, ориентированных на результат.....	63
Байменова Б.С., Жубакова С.С. Историко-педагогические основы инклюзивного образования.....	70
Бейсенбаева Б.А., Копжасарова У.И. О сущности языковой подготовки учителей неязыковых специальностей в условиях трехязычного образования.....	76
Ботабаева А.Е., Тойкко Т., Уйсимбаев Е.К. Приоритетные направления социальной работы в Финляндии.....	85
Галиев Т.Т., Ибраева К.Ж., Бекбаева Ж.С. Критическое мышление: теоретические аспекты исследования.....	93
Гатауов Т.Т. Тенденции развития казахстанского хореографического образования	98
Гауриева М., Мухашова А.Б. Использование аудиовизуальных материалов в процессе обучения иностранному языку.....	103
Длиббетова Г.К., Абенова С.У. Экологиялық еріктілік студенттердің санасын жаңғырту тәсілі ретінде.....	110
Жубакова С.С., Жусупова М.Ж. Развитие толерантного сознания в условиях образовательной среды вуза.....	116
Ибадуллаева С.Ж., Раманова Л.Б., Ауезова Н.С., Жусупова Л.А. Адаптация обучающихся по специальности биология к полиязычной образовательной среде.....	122
Казимова Д.А., Омаров А.М., Көпбалина С.С., Рақымжан А.А. Организация студентоцентрированного обучения в вузе.....	128
Калкеева К.Р.¹, Калимжанова Р.Л.² Синхронность развития речевой культуры социального педагога и информационно-коммуникационных технологий в условиях ноосферного образования.....	136
Карманова Ж.А., Белгібаева Г.Қ., Кеңесбекова С.А. Проявление психологического комплекса в педагогической среде	143
Касенов Х.Н. Теоретические предпосылки этико-деонтологической подготовки будущих педагогов.....	149
Кендирбекова Ж.Х., Туякова А.Е. Особенности работы социального педагога с подростками девиантного поведения в колледже.....	155

ysis of chronologic sources the author reviewed a historic period of the becoming of the Almaty Choreographic College named after A. Seleznev as well as teaching staff, which made a tremendous contribution in the development of the Kazakhstani ballet arts. Change of the status of culture and increased interest of society towards the arts, which were aroused by the spiritual and cultural and social and economic transformations, lead to the close interaction of traditions and innovations in all living activities' areas. Kazakhstani ballet education has positive results; a lot of ballet dancers received recognition in the far abroad and are the principal dancers of leading world theaters. However, similarly to all national ballet schools, they were formed on the basis of the Russia school. Therefore, we should pay a due attention to a genuine fact that all traditions of ballet pedagogy, methods of teaching and training of ballet dancers in Kazakhstan were based and developed by the richest experience of the Academy of Russian Ballet named after A.Ya. Vaganova and Moscow State Academy of Choreography, which authority and merits cannot be overemphasized from the world ballet position.

Key words. ballet dancer, choreographic education, choreographic art, Kazakh National Academy of Choreography, Almaty Seleznev Choreographic School, ballet pedagogy, ballet theater.

References

1. Shkola bol'shogo baleta [School of Big Ballet] / pod red. Zhdanova L. [edited by L. Zhdanov] (Moscow: izd.-vo «Planeta», 1974)
2. Khoreografy Kazakhstana (1934-2012gg.). Illyustrirovannyi informatsionnyy spravochnik. [Choreographers of Kazakhstan (1934-2012gg.). Illustrated reference book] // pod obshchey red. D.T. Nakipova [under the general editorship of D. Nakipov] (Almaty: «SK-print», 2012)
3. Kul'bekova A.K. Pedagogika professional'nogo khoreograficheskogo obrazovaniya. Monografiya [Pedagogy of professional choreographic education. Monograph] (Astana, 2016)
4. Fomkin A.V. Istoricheskiye traditsii sovremennogo baletnogo obrazovaniya (na materiale deyatel'nosti Tantseval'noy Yeya Imperatorskogo Velichestva shkoly-Akademii Russkogo baleta im. A.YA. Vaganovoy) [Historical traditions of modern ballet education (based on the activity of the Dance Her Imperial Majesty School-Academy of the Russian Ballet named after AY Vaganova: PhD thesis]: -Spb, 2009. – 213s.

Сведения об авторе:

Гатауов Т.Т. – магистрант 2 курса специальности «Хореография» Казахская национальная академия хореографии, Астана, Казахстан.

Gatauov T.T. – Master of 2 course of specialty “Choreography” Kazakh National Academy of Choreography, Astana, Kazakhstan.

МРНТИ 14.85.09

Г.М. Гауриева, А.Б. Мухашова

*Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті, Астана, Қазақстан
(E-mail: gaurieva@yandex.ru, aktoty.m@inbox.ru)*

Шетел тілін оқыту процессінде аудиовизуалды материалдарды қолдану

Аннотация. Мақала оқу үрдісінде ескі, дәстүрлі әдістерден тыс жаңа, заманауи техникалық оқыту құралдарын пайдалана отырып оқытылатын инновациялық білім беру жобасын қамтиды. Бірінші кезекте авторлар қазіргі таңдағы мұғалім мен оқушы позициясын, қажеттіліктерін, артықшылықтары мен кемшіліктерін анықтайтын болса, кейіннен оқушылардың психикалық және дидактикалық ерекшеліктерін ескере отырып, көру, есту, сөйлеу дағдыларының интенсивті дамуына, шетел тіліне және мәдениетіне деген қызығушылығының оянуына оң әсер беру жолын іздестіреді. Осы салада еңбек еткен ғалымдардың зерттеулеріне сүйене отырып, талдау жасап, оңтайлы әдісті іріктейді. Және де заман талабына және оқушылардың сұранысына сәйкес келетін әдіс, бейнематериалдарды пайдалану арқылы жүзеге асатын әдіс түріне аса көп назар аударады. Аталған әдіс түрінің мақсаттары мен міндеттері және сабақ барасында қолдану ережесі де талқыланады. Жалпы мақала мақсаты мұғалімді ешқашан заманауи технологиялардың ауыстыра алмайтындығын, керісінше мұғалім инновациялық технологияларды жетік меңгерсе, керісінше компьютерді, техниканы ауыстыра алатындығына көз жеткізу болып табылады.

Түйін сөздер. аудиовизуалды әдіс, бейнематериал, инновациялық білім беру, коммуникативтік құзыреттілік, интерактивтілік, паралингвистика, мәдениетаралық коммуникация.

Кіріспе. Тіл – қарым-қатынастың маңызды құралы. Онсыз адамзаттың өмір сүруі мен дамуын елестету мүмкін емес. Қазіргі таңда жалғыз ана тілін ғана меңгеру аздық етеді, сондықтан оқу орындарында шетел тілін меңгеруге аса көп назар аударылуда. Шетел тілі – оқу бағдарламасының міндетті пәні, ол бірнеше жылдар барысында оқытылады және ерекше әдістер мен мұғалімнің сабақ беру шеберлігін талап етеді. Бірақ шетел тілін тілді қолдану ортасынан тыс жерде үйрену өте қиын және күрделі процесс. Оқушылардан біраз күш пен жігер талап еткенімен, маңызды бөлігі мұғалімге келіп тірелетіні анық. Шетел тіліне қатысты берік, оң көзқарастағы мотивацияны қалыптастыру, оқу материалын меңгерудің қажетті деңгейіне қол жеткізу мақсатында мұғалім ерекше білім беру формаларына жүгініп, оқыту процессіне жаңа тәсілдер мен әдістер енгізіп, заманауи техникалық құралдарды қолданғаны оңтайлы.

Шетел тілін меңгеру оқушылардың гуманитарлық білімін арттыруға, тұлға ретінде қалыптастыруға және әрдайым өзгерісте болатын көптілді және көпмәдениетті ортада әлеуметтік тұрғыдан бейімделуге мүмкіндік береді. Заманауи білім беру талаптарына сәйкес, әлеуметтік тапсырыс орындау барысында білікті және құзыретті тұлғаны тәрбиелеу үшін әрбір мұғалім көптеген мәселелерді шешіп, заманауи оқу жолдарын іздеп, оны белгіленген талапқа сәйкестендіре келе оқу барысын ерекше әрі қызықты етуі қажет [1, 60].

Қоғамдық санадағы өзгерістер шетел тілін оқыту процессіне жаңа білім беру технологияларын енгізудің қажеттілігін айқындады. Телекоммуникациялық және желілік құралдар ақпаратты игеру және меңгеру жолдарын өзгертеді, әр түрлі интеграциялық қызмет түрлеріне жету жолын ашады, оқыту мақсатының жаңа деңгейіне, елеулі жетістіктерге жеткізеді. Жаңа ақпараттық технологиялар оқушының зияткерлік және шығармашылық әлеуетін дамытуға бағытталған педагогикалық тапсырмалар мен мәселелерді шешуге мүмкіндік береді. Заманауи білім беру талаптарына сәйкес ақпараттық технологияларды сыныпта және сыныптан тыс оқыту процессіне белсенді түрде енгізу қолға алынды [2, 156].

Қазіргі кезде білім беру жүйесінде екі даму үрдісі қалыптасқан: дәстүрлі және инновациялық. Дәстүрлі білім берудің негізгі мақсаты - болашақта түрлі салада қолдануды жоспарлай отырып, адамзаттың даму барысындағы барлық білім мен тәжірибені жинақтау. Инновациялық білім беру заманауи қоғамда болып жатқан әлеуметтік талаптың тұлғаға қатысты және қоғам дамуындағы тұлға ролінің өзгерісіне сүйенеді. Заманауи инновациялық білім берудің басты міндеті қоғамға да жеке тұлғаға да қажетті шығармашылық әлеуетті сақтау мен дамыту, әлеуметтік маңызы бар қызметке тұлғаны еліктіру, сонымен қатар өзін-өзі тиімді дамыту мүмкіндігін қамтамасыз ету болып табылады.

Тапсырма. Белгілі бір ілгерілеушілікке қарамастан (ғаламторды, әр түрлі программаларды қолдану т.б.) шетел тілін оқытудағы қиындықтардың бірі және бірігейі - ағылшын тілі өз ана тілі болып табылатын тұлғалармен тілдесудің және мектептен тыс уақытта меңгерілген дағдыларды қолданудың шектеулілігі. Сондықтан мұғалімнің маңызды міндеті әр қилы жұмыс тәсілдерін қолданып шетел тілі сабағы барысында шынайы және тосын оқиғаларға негізделген қарым-қатынас орнату болып табылады. Тағы бір маңызды тапсырма оқушыларды оқытылып жатқан шетел тілінің мәдениетіне, мәдени құндылықтарына баулу. Осы міндеттерді орындау барысында үлкен маңызға аутентті материалдар ие – видеофильмдер және түрлі бейнематериалдар. Оларды қолдану коммуникативтік әдістің маңызды талабын жүзеге асыруға жағдай жасайды – шетел тілін меңгеру процессін жаңа мәдениетпен танысу процессі ретінде ұсыну; білім беру мен дамытуды жекешелендіру; оқушылардың ауызша сөйлеуге ұмтылысын арттыру.

Мақсат. Заманауи мұғалімге техникалық білім берудің ауқымды тізімдемесін қолдануға, сонымен қатар әмбебап оқу құралы болып табылатын аудиоматериал мен бейнематериалды

бір сәтте қолдануға мүмкіндік беретін видеотехника пайдалануға жағдай жасалған. Білім беру процессіне аудиовизуалды материалды енгізу дәстүрлі білім берудің мазмұнын өзгертетінін, сабақты анағұрлым қызықты және көңілді ететінін атап өткен жөн. Сонымен қатар шетел тілі сабағы барысында бейнематериал қолдану оқушылардың ой-өрісінің кеңеюіне, сөздік қорының артуына және жаңа елдермен танысуына жол ашады.

Адамның көріп және тыңдап ұғыну мен түсіну қасиеттері, шетел тілін оқыту әдістемесінде бүтін бір бағыт негізіндегі көру және есту синтезі арқылы оларды қабылдауға және саралауға мүмкіндік береді, сонымен қатар шетел тілін оқытудың аудиовизуалды тәсілін құру мен өндеудің негізі ретінде қызмет атқарады [3]. Көрсетілген әдісті өндеуден өткізу және жетілдіру, ескі әдістердің дамуына және киноүзінділер мен кинофильмдерді қамтыған дидактикалық материалдың формасы мен мазмұны жағынан жаңа әдістердің пайда болуына әкеледі.

Аудиовизуалды материалды қолдана отырып шетел тілін оқытуға негізделген әдіс түрі “аудиовизуалды әдіс” деп аталады. Бұл шетел тілін ауызша сөйлеу стиліне тән, көру және есту көрнекіліктерін қарқынды пайдалану арқылы шектеулі лексико-грамматикалық материалды қысқа уақыт мерзімінде оқыту әдісі. Әдістің барлық ерекшеліктерін қамтыған толық атауы - “жаһандық-құрылымдық аудиовизуалдылық” - яғни жаңа материалдың есту арқылы қабылдауға бағытталатындығын, ал оның толық мағынасы көру көрнекіліктері көмегімен ашылатындығын көрсетеді. Тілді оқыту жаһандық (тұтастық) деңгейде қабылданатын құрылымдардың (сөйлем модельдері, сөйлеу үлгісі) меңгерілу жолы арқылы жүзеге асады.

Тарих. Бұл әдіс ең алғаш ХХ ғасырдың 50 жылдары Франция мемлекетінде пайда болды. Теория бойынша структурализм (Ж. Гугенейм) және психологиялық бихевиоризмге (заманауи модификация) негізделген оқытудың тікелей әдістерінің бірі болып табылады. Әдістің теориялық өңдеуі П. Губерина (Югославия), П. Риван, Р. Мишеамен (Франция) ұсынылған. Аудиовизуалды әдістің пайда болу және даму орталығы Сен-Клу институты болып табылады. “Франция дауысы мен бейнесі”(1982) атты атакты аудиовизуалды курс жарық көрген соң бұл жұмыс көптеген елдер арасында танымалдылыққа ие болып, әртүрлі тілдерді меңгеруге арналған ұқсас курстардың пайда болуына әсер етті [4, 155].

Зерттеу әдістері. Әдістің тұжырымдамасы төмендегідей әдістемелік принциптерге негізделген:

1. Жаһандандыру принципі – қабылдау және санада жаңғырту бойынша тұтастық ерекшелігі ретінде сөйлемді оқыту бірлігі деп қарастыру;
2. Ауызша сөйлесімді озықтандыру принципі – оқыту келесі реттілікпен ұйымдастырылады: тыңдау – сөйлеу – оқу – жазу (кейбір курстарда 1,5 - 2 ай);
3. Аудармасыз оқыту принципі – сабақ барысында ана тілін толықтай қолданыстан шығару немесе қадағалау құралы ретінде ішінара қолдану;
4. Ситуациялық жағдай принципі – материал күнделікті өмірде қолданып жүрген диалог формалары арқылы енгізіледі;
5. Функционалдылық принципі – іріктелген тілдік материалдардың қарым-қатынас орнатудың негізгі талаптарына сәйкес болуы [4, 163-165].

Қазіргі уақытта аудиовизуалды материалдардың ауқымды таралымы көптеген елдердің стационарлық оқыту ғимараттарында (мектеп, лицей, университет) ғана емес, сонымен қатар сансыз оқыту курстарында да кең таралған. Аудиовизуалды материалдарды қолдануда инновациялық, технологиялық, педагогикалық процеске ауқымды шараларды енгізу және шетел тілін оқыту тек қана утилитарлық мақсатқа негізделген аудиториялардың анық нәтижеге жету талабы шартталған. Алайда, оқушылардың білім деңгейі мен құрылымы негізінде нақты саралаудан өткен түрлі техникалық құралдар мен оқыту бағдарламаларын қолдану, бұл әдістің атауы бойынша жаһандықтылығын ғана емес, жаппай таралуының салмақтылығын көрсетеді.

Психологиялық тұрғыдан ақпаратты қабылдау барысында неғұрлым көп сезім мүшелері қатысатын болса, соғұрлым ақпарат адам миында жақсы сақталатындығы анық. Осы тұжырымдаманы шетел тілін оқыту барысында естен шығармаған жөн, себебі адам аудиовизуалды канал арқылы 70%-дан 80%-ға дейінгі ақпаратты есте сақтаса, ал акустикалық канал арқылы тек қана 13% ақпаратты есте сақтайды [5, 75]. Шетел тілін оқыту процессі кезінде аудиовизуалды каналды қолдану белгілі бір әріптер, сөздер, сөйлемдер комбинациясын ғана емес, сонымен қатар шынайы бейнелер мен суреттерді есте сақтауға мүмкіндік береді. Материалды көрсету барысында көп каналдар (сезім мүшелері) қатысатын болса интенсификацияға оң әсерін тигізіп, оқытудың тиімділігін арттырады.

Нәтижелі оқыту үшін қабылдау процессі кезінде неғұрлым көп қабылдануға тиіс көрнекіліктердің, материалдардың қамтылғаны жөн. Аудиовизуалды оқыту құралдарын қолдануда маңыздылығы мен тиімділігі бойынша бірінші орында қабылдаудың комбинацияланған көру және есту түрі болып есептеледі. Осылайша, әртүрлі анализаторларға бір мезетте күрделі комплексті тітіркенгіштердің әсер етуі ерекше күш пен әсерге ие болады. Сондықтан аудиовизуалды материал арқылы ақпаратты қабылдайтын, ерекше сапалы ақпараттың қуатты ағымының әсерінде болатын оқушының ағзасы қажетті эмоционалдық база құруға және сезімге бағынған ойлау түрінен логикалық ойлауға оңай көше алу қабілетіне негізделеді.

Бейнематериалдар вербалды емес каналдар арқылы тасымалданған ақпаратты (қимыл, мимика) түсінуге оңтайлы етіп қана қоймай, сабақ барысында қолданылатын аудиоматериалдарға қарағанда шынайы коммуникация түріне анағұрлым жақын етеді.

Коммуникацияның супрасегменталдық (екпін, пауза, дауыс деңгейі, интонация) және паралингвистикалық (ым – ишарат, қимыл) компоненттері ақпаратты тасымалдау және оқушылардың қарым-қатынас ситуациясын тиісті деңгейде бағалай алу үшін қолданылады. Нәтижесінде олар шынайы коммуникация жағдайына тән вербалды емес сигналдарды қабылдай алуға дайындайды және машықтайды. Осындай әр түрлі сигналдық жүйелердің әрекеттесуі видеофильмді басқа текст түрлерінен әлдеқайда ерекшелендіреді. Видеофильм көру барысында ым – ишарат, қимыл – қозғалыс, дыбыстық сүйемелдеумен қатар жүргендіктен, экранда болып жатқан оқиғаны толығымен түсінуге көмектеседі [6, 77].

Мектеп қабырғасында білім алу барысында оқушылардың әрдайым шынайы ойлау мен бақылау көрнекіліктеріне мұқтаж болатындығына еш күмән жоқ. Аудиовизуалды материалдар бұл мәселені оңай шешеді. Олар сынып атмосферасына нағыз қоршаған орта, өмір, ғылымды бейнелейтін нақты материалдарды енгізеді. Олар тілді абстракциядан тірі байланыс құралына айналдырады. Олар мұғалімге ғана емес, оқушыларға да шығармашылықпен айналысып қиялға ерік беруге, қарым-қатынасты қызықты әрі көңілді ете отырып өзара еркін құруға мүмкіндік береді. Анығырақ айтқанда, аудиовизуалды материалдар – шығармашылықпен ұштастыра отырып сабақ өткізгенді қолдайтын мұғалімдер үшін “ерекше таптырмас құрал”, себебі ол арқылы әртүрлі функцияларды орындауға және сабақ кезіндегі жұмыс формасын оңай өзгертуге болады; бұл материал түрлері сабақтың құрылымы мен тұтастығына ешқандай кедергі жасамай, оның әр фазасында қолданыла алады.

Сабақ барысындағы видео шынайы контексті қамтиды. Ол сабақты нағыз өмірмен ұштастыра отырып, күнделікті қолданыстағы тілді көрсетеді. Бұл мұғалімнің арсеналында бар оқыту құралдарын одан әрі байыта түседі. Бәрінен бұрын, видео шетел тілін меңгеру кезіндегі тілдік-мәдени кедергілерден өтуге жол ашады. Қарапайым ақиқат: егер оқушы табанды түрде жаттықпайтын болса ағылшын тілін ешқашан жеткілікті дәрежеде түсіне алмайды. Әрине егер оның арманы ағылшын тілін өз ана тілі деңгейінде меңгеру болса, оған ағылшын тілі ана тілі болып табылатын адамдардың сөйлеу әрекеттерін тыңдап, оларды түсінуге тырмысу қажет.

Көру, тыңдау және түсіну – аудиовизуалды әдістің ең маңызды принциптері осыған негізделген. Оқушы күнделікті толықтырылып отыратын видео-сабақтар базасы негізінде ағылшын тілі ана тілі болып табылатын адамдардың сұхбат барысы, жаңалықтар шығарылымы, халық алдында сөз сөйлеуі, кинофильмдердің қысқа үзінділері арқылы тілді үйреніп отырады.

Видео-сабақ өткізу барысында негізгі тәсілдер мен принциптарды сақтаумен қатар, қажетті материалды дұрыс саралап, іріктеу керектігін естен шығармау қажет.

Бейнематериалдарды келесі топқа бөліп қарастыруға болады:

- өндірістік оқу-әдістемелік материалдар;
- музыкалық және жарнамалық бейнебаяндар;
- толық метражды көркемфильмдер мен телесериалдар;
- қосымша материал ретіндегі жарнамалық трейлерлер және DVD дискісінде қамтылған видеофильмдер, мультфильмдер;
- публицистикалық (әртүрлі танымал адамдардың халық алдындағы өнер көрсету мен сөз сөйлеу әрекеттері қамтылған видеожазбалар);
- елтану (видео-экскурсия);
- тілдің әртүрлі аспектілерін үйренуге бағытталған түрлі видеобағдарламалар және видеокурстар [7].

Тілге қойылатын талаптар:

а) тілдің заманауи, әдеби тілдің талаптары мен нормаларына сай, оқушылардың алдағы уақытта тоғысуы мүмкін салалардан (бірақ көп жағдайда бұл таңдау қойылған сабақтың тапсырмасы негізінде анықталады) болуы;

ә) сөйлемдер мен сөздер арасында қажетті деңгейдегі паузалардың болуы;

б) жаргондық сипаты бар сөздер мен сөйлемдер қысқа мазмұнды және түсінуге оңай болуы;

в) тапсырма мазмұны жаңа сөздерге, сөз тіркестеріне және таныс емес ым-ишараттарға толы болуы қажет.

Нәтиже. Видео-сабақ жоспары келесідей кезеңдерді қарастырады:

1. Дайындық (көрсетілімнен бұрын)

а) оқушылармен (фильмге деген қызығушылығын оятуға және тақырыпқа сай лексикалық қайталау жұмысын жүргізуге бағытталған) алдын-ала талқылау;

ә) сабақ барысында оқушыларға өз еріктерімен фильмнің тақырыбын болжауға мүмкіндік беру және талқыланатын тақырыпқа сәйкес проблемалық ситуацияларды қолдану арқылы шығармашылық жұмыс жасау;

б) тақырыпқа сай берілген жаңа сөздер көмегімен оқушылардың лексикалық дағдыларымен жұмыс жасау [8, 136-137].

2. Көрсетілім

Көрсетілім барысында келесідей жұмыстарды атқаруға болады:

а) оқушылардың көрсетілімге дейін жасаған болжауларын тексеру;

ә) ақпараттық ізденіс. Бірінші көрсетілімнен кейін оқушыларға фильм мазмұнына сай ақпараттық мағлұматтарды қамтыған жаттығулар ұсынылады, содан кейін оқушылардың сынып, тапсырма деңгейіне сәйкес сюжет тұтастай немесе бөлшектеп қайта көрсетіледі;

б) бөлек үзінділермен жұмыс. Жұмыстың бұл кезеңі коммуникативті мәдениеттің анағұрлым көп элементтерінің қалыптасуына жол ашады. Сонымен қатар, тыңдап түсінудің ең маңызды аспектісі болып табылатын тапсырманың толық мазмұнын аша алу дағдысы да дәл осы кезеңде машықталады. Оқушылар әрбір көрсетілген үзінді негізінде төмендегі қамтылған бір немесе бірнеше жаттығулармен жұмыс жасауы қажет. Мысалы фильмдегі бейнесуреттерді өшіріп, тек қана дыбысты қалдыруға болады. Сюжет көрсетілімі барысында аз ғана паузалар жасап, кейіпкерлер не істегенін, олардың арасында қандай оқиғалар мен әңгімелер болғанын, қайда барғанын және т.б. секілді сұрақтарды қоюға болады. Оқушылар

толық ақпаратты жинап болған соң, олар үзінділерді тағы бір рет бейнесуреттермен қарап өздерінің интерпретацияларын тексереді [8, 138-139].

3. Көрсетілімнен кейін

Видео-сабақтың осы деңгейінде оқушыларға келесідей тапсырмаларды ұсынуға болады:

- Оқушылардың видеофильмді толық түсінгенін тексеру үшін тесттік тапсырмалар беру (фильм мазмұнына сәйкес сұрақтар, берілген сөйлемдердің арасынан қайсы жауап дұрыс, қайсы жауап дұрыс емес екендігін анықтау, оқушыларға фильмнің қысқаша мазмұндамасы жазылған тексттен жіберілген қателер мен сәйкес келмейтін жолдарды табу тапсырмалары)

- Көрсетілген фильмнің мазмұнына сәйкес шығармашылық тапсырма беру (тақырыпқа сай презентация жасау немесе ағылшын тілді досыңа хат жазу және т.б.) [8, 140].

Қорытынды. Қорытындылай келе, қазіргі замандағы оқыту процесі қарым-қатынастың коммуникативтілігіне, интерактивтілігіне, аутенттілігіне баса назар аударады. Сонымен қатар тілді мәдени контекстте оқыту дербестеуге және гуманизациялауға бағытталған. Шетел тілін оқыту процессінде аудиовизуалды материалдарды қолданудың ең негізгі талаптарының бірі әдіснама саласында интерактивтілік деп аталатын өзара қарым-қатынас орнату болып табылады. Интерактивтілік – ол “коммуникативтік мақсат және тілдік қарым-қатынас құралдар нәтижелерінің өзара толықтырылып отырылуы және координация мен бірлестік”. Ол ауызша сөйлесім қабілеттері мен дағдыларының қалыптасуына, сонымен қатар қызығушылық пен тиімділікті қамтамасыз ете отырып лексика мен грамматикаға үйретуге мүмкіндік береді. Интерактивтілік өмірдегідей шынайы ситуацияларды ғана қамтып қоймай, сонымен қатар оқушылардың шетел тілі сөйлесім барысына адекватты түрде қабылдауын қамтамасыз етеді. Аталған принциптер коммуникативті қабілеттің бір негізі болып табылатын мәдениетаралық құзыреттіліктің дамуына мүмкіндік жасайды. Шетел тілін оқытудың қорытынды мақсаты - өзге мәдени немесе тілдік ортада оқушылардың еш кедергісіз және тосқауылсыз шет тілді (ағылшын) азаматтармен еркін және оңай қарым-қатынасқа түсе алу қабілеттілігін қалыптастыру.

Әдебиеттер тізімі

1. Гальскова Н.Д. Современная методика обучения иностранным языкам / Н. Д. Гальскова - Москва, 2003. - 192 с.
2. Палагутина М. А. Инновационные технологии обучения иностранным языкам / Проблемы и перспективы развития образования - Пермь: Меркурий, 2011.- 219 с.
3. Pearson English Language Teaching (ELT) [Электрондық ресурс]. – 2010. - URL: <https://www.pearsonelt.com> (12.10.2017)
4. Гез Н. И. История зарубежной методики преподавания иностранных языков / Н. И. Гез - Москва: Академия, 2008.- 239 с.
5. Ауген А.М. Психологические и дидактические аспекты в обучении иностранному языку - Москва, 2005. - 245 с.
6. Зимняя И.И. Психология обучения иностранному языку в школе / И. И. Зимняя – Москва, 1991.- 222 с.
7. Basic Pedagogy [Электрондық ресурс]. – 2013.- URL: <https://www.basicpedagog.ru> (19.10.2017)
8. Соловова Е.Н. Методика обучения иностранным языкам: Базовый курс лекций / Пособие для студентов педагогических вузов и учителей - Москва: Просвещение, 2002.- 241 с.

Г.М. Гауриева, А.Б. Мухашова

Евразийский национальный университет имени Л.Н. Гумилева

Использование аудиовизуальных материалов в процессе обучения иностранному языку

Аннотация. Статья описывает инновационный образовательный проект, который используется в процессе обучения иностранному языку с применением новых, современных технических средств. Первоочередной задачей авторы ставят целью рассмотрения позицию преподавателей и учащихся по отношению к инновационным технологиям обучения, а также преимущества и

недостатки последних. Далее авторы анализируют психологические и дидактические особенности данного вопроса. Ставя во главу угла современные тенденции образования, в статье делается акцент на формирование интереса к иностранному языку и культуре его народа. Подчеркивается, что соизучение языка и культуры помогает преодолеть барьер межкультурной и межличностной коммуникации. На основе исследований ученых, занимающихся проблемами методики обучения языкам, внимание уделяется методу с использованием видеоматериала. В заключении отмечается, что компьютер никогда не сможет заменить учителя, а скорее всего учитель, который знает и владеет инновационными технологиями заменит компьютер.

Ключевые слова аудиовизуальный метод, видеоматериалы, инновационное образование, коммуникативная компетентность, интерактивность, паралингвистика, межкультурная коммуникация.

G.M. Gauriyeva, A.B. Mukhashova

Eurasian National University of L.N. Gumilyov, Astana, Kazakhstan

Using audiovisual materials in the process of teaching a foreign language

Abstract. The article includes an innovative educational project that will be taught in the process of learning with the help of new, modern technical training tools, in addition to traditional ways and means of teaching. First of all, the authors determine the current position of teachers and students, their needs, advantages and disadvantages, and then taking into account their mental and didactic features, developing visual, hearing and speech skills, they want to create an intense interest in a foreign language and culture in order to overcome the barrier of intercultural and interpersonal communication. Based on the research of scientists working in this field, they analyze and choose the optimal method. And they pay great attention to the method that is implemented using video material that meet the needs of the time and the students. The goals and objectives of this method and the rules of use in the lesson are discussed. The purpose of the article is to make sure that the computer will never be able to replace the teacher, but most likely the teacher who knows the innovative technology will replace the computer.

Key words. audiovisual method, video materials, innovative education, communicative competence, interactivity, paralinguistics, intercultural communication.

References

1. Gal'skova N.D. *Sovremennaja metodika obuchenija inostrannym jazykam* [Modern method of teaching foreign languages] (Moscow, 2003)
2. Palagutina M. A. *Innovacionnye tehnologii obuchenija inostrannym jazykam / Problemy i perspektivy razvitija obrazovanija* [Innovative technologies for teaching foreign languages / Problems and prospects for the development of education] (Perm', 2011)
3. Pearson English Language Teaching (ELT) - Available at: <https://www.pearsonelt.com> (accessed 12.10.2017)
4. Gez N. I. *Istorija zarubezhnoj metodiki prepodavanija inostrannyh jazykov* [The history of foreign methods of teaching foreign languages (Moscow, Academy, 2008)
5. Augen A.M. *Psihologicheskie i didakticheskie aspekty v obuchenii inostrannomu jazyku* [Psychological and didactic aspects in teaching a foreign language] (Moscow, 2005)
6. Zimnjaja I.I. *Psihologija obuchenija inostrannomu jazyku v shkole* [Psychology of teaching a foreign language in school] (Moscow, 1991)
7. Basic Pedagogy – Available at: <https://www.basic-pedagog.ru> (accessed 19.10.2017)
8. Solovova E.N. *Metodika obuchenija inostrannym jazykam: Bazovyj kurs lekcij / Posobie dlja studentov pedagogicheskikh vuzov i uchitelej* [Methodology for teaching foreign languages: Basic course of lectures / Manual for students of pedagogical universities and teachers] (Moscow, 2002)

Авторлар жайлы мәлімет:

Г.М. Гауриева– Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университетінің шетел тілдері теориясы мен тәжірибесі кафедрасының доценті, Астана, Қазақстан.

А.Б. Мухашова - Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университетінің 5B011900 «Шетел тілі:

екі шетел тілі» мамандығының студенті, Астана, Қазақстан.

G.M. Gauriyeva – associate professor of L.N.Gumilyov Eurasian National University, Department of Theory and Practice of Foreign Languages. Astana, Kazakhstan.

A.B. Mukhashova – student at L.N. Gumilyov Eurasian National University, major: 5B011900 “Foreign language: two foreign languages”. Astana, Kazakhstan.

МРНТИ 14.35.07

Г.К. Длимбетова¹, С.У. Абеннова²

Евразийский национальный университет имени Л.Н. Гумилева, Астана, Казахстан

(E-mail: ¹gained@mail.ru, ²sauleta_astana@mail.ru)

Экологическое волонтерство как путь модернизации сознания студентов

Аннотация. В статье рассматриваются вопросы экологизации образования и ее влияние на развитие науки в Республике Казахстан. Раскрывается взаимосвязь экологизации образования и «зеленой» экономики в целях повышения экологической компетентности будущих специалистов. Показана значимость экологического образования и воспитания в стратегических этапах по переходу Республики Казахстан на «зеленый» путь развития. Определено взаимодействие системы «природа – человек – общество» в аспекте развития «зеленой» экономики. Главное внимание в статье обращается на развитие экологического волонтерства в высших учебных заведениях в целях модернизации сознания студентов. Авторами описываются цели, задачи, принципы и мотивы развития экологических волонтерских движений, и их воздействие на духовное сознание будущих специалистов, включающее самосознание, инновационное и экологическое сознание.

Ключевые слова. экологизация образования, волонтерство, экологическое волонтерство, экологическое сознание, «зеленая» экономика, «зеленые» технологии, модернизация.

Актуальной проблемой современности является взаимодействие человека, общества и окружающей среды. Экологический кризис, который возник между человеком и природой может быть решен только при условии переосмысления и переоценки сформировавшегося стереотипа, оправдывающего потребительское и разрушающее отношение человека к природе. Поэтому в настоящее время актуальной проблемой является необходимость и значимость экологического образования и воспитания, способствующего формированию экологического сознания и экологической культуры.

В последние годы растет влияние экологизации образования на развитие науки и экономики и технологий в нашей стране. Этому способствуют переход Республики Казахстан к зеленой экономике, статья Главы государства «Взгляд в будущее: модернизация общественного сознания», опыт проведения международной выставки - ЕХРО-2017, которые способствуют созданию интеллектуальной элиты экологического образования, а также инновационного кластера в нашей стране.

К тому же в стратегической задаче по переходу страны на «зеленый» путь развития в послании Президента Республики Казахстан народу Казахстана «Стратегия Казахстан – 2050» перед казахстанцами поставлена четкая задача о насущной необходимости перехода к «зеленой» экономике в связи с накопившимися экологическими проблемами в стране[1]. Как отметил Лидер нации Н.А. Назарбаев «сегодня в погоне за экономической выгодой упускаются комплексные вопросы окружающей среды». Наша страна приняла концепцию и конкретный план мероприятий по ее реализации. Более того, в своей инновационной статье президент отметил «Модернизация невозможна без изменения ряда привычек и стереотипов. На протяжении столетий наши предки сохранили уникальный экологически правильный уклад жизни, сохраняя среду обитания, ресурсы земли, очень прагматично и экономно расходуя ее ресурсы»[2]. О бережном отношении к природным ресурсам